

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ
ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
МІСЬКИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД № 9
ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»

«Звідки? Що? Куди? Навіщо?»

Дидактична гра

Номінація: «Дидактичні ігри»

Керівник творчої групи:
Ігнатенко Олена Володимирівна,
вихователь – методист,
«спеціаліст I категорії»,
тел. 067-357-04-74

Авторський колектив:

Каплун-Соболева Марина Юхимівна, вихователь, «спеціаліст I категорії»;

Рябоконт А.А., вихователь, «спеціаліст»;

Сулима С.М., вихователь, 11 т.р., педагогічне звання «вихователь - методист»

м. Вінниця
2018

Рекомендовано педагогічною радою закладу комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад № 9». Протокол № 2 від 29.11.2017 року

Керівник:

Ігнатенко Олена Володимирівна, вихователь – методист, «спеціаліст I категорії»,

Авторський колектив:

Каплун-Соболева Марина Юхимівна, вихователь, «спеціаліст I категорії»;

Рябоконець А.А., вихователь, «спеціаліст»;

Сулима С.М., вихователь, 11т.р., педагогічне звання «вихователь - методист»

Дидактична гра «Звідки? Що? Куди? Навіщо?»/ керівник: Ігнатенко О. В., авт. кол.:

Каплун-Соболева М. Ю., Рябоконець А.А., Сулима С.М./ Вінниця: ММК, 2018. – 49с.

Рецензенти:

Бондар І.В., завідувач КЗ «ДНЗ №9 ВМР»;

Горова В.В., завідувач КЗ «ДНЗ №11 ВМР»

Дидактична гра «Звідки? Що? Куди? Навіщо?» створена для дітей старшого дошкільного віку. Гра допоможе вихователям закладів дошкільної освіти та батькам ефективно організувати розумово-пізнавальну діяльність дитини у процесі ознайомлення з довкіллям, з принципами збору, сортування та утилізації відходів, розширити і поглибити знання дітей про взаємозв'язок світу природи і діяльності людини: господарську і природоохоронну через ігрову і дослідницьку діяльність.

В грі вміщені рекомендації щодо її проведення, варіанти, завдання, зміст яких відповідає віковим особливостям дітей, сприяє розвитку їх пізнавальних інтересів.

Дидактична гра буде корисна для вихователів закладів дошкільної освіти, вчителів початкових класів та батьків.

Зміст

ВСТУП	3
Актуальність	6
Мета дидактичної гри	7
Завдання дидактичної гри	7
Опис дидактичної гри	8
Список використаних джерел	21
Додаток 1	22
Конспекти занять	
Додаток 2	33
Авторські казки та оповідання	
Додаток 3	42
Сучасні казки та оповідання	
Додаток 4	45
Дослідницька діяльність	

ВСТУП

Технічний прогрес, розвиток промисловості та сільського господарства з кожним роком збільшують кількість відходів. Гази, рідини, тверді відходи, побутове сміття та стічні води згубно впливають на стан довкілля – його забруднення подекуди досягає небезпечних рівнів. Україна належить до країн з високим рівнем розвитку енергетично-промислового комплексу, сільського господарства, сфери споживання різноманітної продукції промислового та аграрного походження. Накопичення промислових і побутових відходів у місцях їх утворення та зберігання спричиняє значні екологічні ризики для довкілля і не лише в Україні, а й у всьому світі, особливо для таких його складових, як атмосферне повітря, поверхневі й підземні природні води, ґрунти, рослинний покрив тощо.

Згідно із Законом України "Про відходи" пріоритетний захист навколишнього природного середовища та здоров'я людини від негативного впливу відходів має передбачати повне збирання, ефективне знешкодження і видалення відходів, а також дотримання вимог екологічної безпеки при поводженні з ними.

Система роздільного збирання дозволяє найбільш якісно вилучати вторинну сировину з потоку ТПВ (*Тверді побутові відходи - це сміття, яке утворюється в житлових і громадських приміщеннях, магазинах, промислових підприємствах. Складові компоненти ТПВ - картон, папір, деревина, харчові відходи, пластмаса, скло, текстиль тощо*). Це зменшує кількість відходів, які підлягають захороненню, сприяє розв'язанню екологічних, соціальних проблем та ресурсозбереженню і підвищує рентабельність сфери поводження з ТПВ.

Речі, які слід відсортовувати: пластик, скло, папір, поліетилен, метал, електронні відходи і окремо — органічні відходи.

Пластик.

Пластик дуже довго і важко «перетравлюється» навколишнім середовищем. І його процент — найбільший у загальній кількості всього побутового сміття.

1) До пластику слід викидати різноманітні пляшки: з води, молока, миючих засобів тощо. Також сюди слід відсортовувати пластикові контейнери з їжі, одноразові стаканчики, пакети.

2) Пластикові пляшки слід скрутити, випустивши з них повітря, при можливості проколоти в кількох місцях, або викинути окремо корок. Це унеможливить використання такої пляшки повторно, і вона потрапить на переробку.

Папір.

До паперових відходів можна викидати всі вироби з паперу, старі газети, зошити, картонні коробки та пачки Tetra Pak (від соків, молока тощо). Tetra Pak переробляють окремо, але це наразі досить дорого, бо в Україні існує лише один завод з такої переробки.

Скло.

Не слід викидати скло до загальних контейнерів, краще покласти його з боку біля смітєвих баків. Так воно потрапить на переробку, а не на загальне звалище.

Скляні пляшки з-під води, пива, горілки, шампанського, вина тощо можна здавати у спеціальні пункти прийому і отримати за них гроші, нехай і невеликі. Більше того, у столиці (в інших містах теж) приймають також склобій.

Поліетилен.

Період розпаду пластику в природі 400 років, поліетиленових пляшок – 10, поліетиленових пакетів у водоймах – 20 років. Тому:

1) Зменшити використання поліетиленових пакетів (кульочків). Ходити в магазини з екосумками, паперовими пакетами.

2) Зменшити використання одноразових стаканчиків (каву можна зготувати вдома і носити у власному горнятку), пластикових пляшок (придбати собі пляшку для води багаторазового використання).

3) Купувати сир, ковбаси в тих магазинах, де загортають їх в папір, а не в поліетилен.

Метал.

Металобрухт, як відомо, приймають на спеціальних пунктах за пристойні гроші. Тому слід відсортовувати металеві відходи: консервні банки, металеві бляшанки з-під пива та інших напоїв.

Електронні відходи.

Не слід викидати у побутове сміття батарейки, ртутювмісні лампи та інші елементи живлення. Адже такі "відходи" дуже шкодять екології, а отже — здоров'ю і життю людини.

Чи буде відбуватися поділ сміття, залежить від відповідальності кожного з нас, хто викидає його.

Актуальність.

Від виховання у дітей культури спілкування із природою, сформованості відповідальності та активності щодо її збереження у майбутньому буде залежати здоров'я та життєдіяльність людства. Тому не випадково у «Концепції екологічної освіти України» зазначено: «Екологічна освіта як цілісне екологічне явище, що включає процеси навчання, виховання, розвитку особистості, повинна спрямовуватися на формування екологічної культури як складової системи національного і громадського виховання всіх верств населення».

Відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти, до кінця дошкільного періоду у дошкільника має бути сформована природничо-екологічна компетенція. Ціннісне ставлення дитини до природи виявляється у її природодоцільній поведінці: дотримання правил природокористування, чистоти природного довкілля, заощадливого використання природних багатств, прикладання зусиль зі збереження, догляду та захисту природного довкілля.

Погіршення екологічного стану довкілля в Україні за рахунок продукування промислових і побутових відходів є на сьогодні однією з найгостріших соціально-економічних проблем, що прямо чи опосередковано стосується кожної людини. У сучасних умовах вона стала предметом особливої уваги органів влади на загальнодержавному рівні, в структурі місцевого самоврядування, в школах, закладах дошкільної освіти.

Для того, щоб навчити кожного із членів суспільства чіткій системі роздільного збирання твердих побутових відходів, необхідна просвітницька робота, зокрема з педагогами та батьками, які мають володіти знаннями щодо сортування сміття та навчати дітей. Саме від підростаючого покоління залежить зміна стереотипів поведінки населення щодо поводження з ТПВ у сім'ях.

Тому, виникла ідея створення дидактичної гри «Звідки? Що? Куди? Навіщо?». Використовуючи різні варіанти гри, навчити дітей розуміти важливість розділення сміття з метою покращення стану навколишнього середовища.

Дидактична гра «Звідки? Що? Куди? Навіщо?» дає можливість підняти такі питання: навіщо потрібна вторинна переробка; яку користь вона приносить; де приймають вторинну сировину; як підготувати матеріали до збирання; як сортувати сміття.

Мета дидактичної гри «Звідки? Що? Куди? Навіщо?»:

- ✓ Розширити і поглибити знання дітей про взаємозв'язок світу природи і діяльності людини: господарську і природоохоронну через ігрову і дослідницьку діяльність.
- ✓ Знайомити дітей з доцільністю та принципами збору, сортування та утилізації відходів.
- ✓ Формувати навички економічного мислення, уявлення про вторинну переробку як спосіб економії та збереження природних ресурсів.
- ✓ Викликати бажання навчитися давати друге життя використаним речам, розвивати конструктивні вміння і навички, творчу фантазію.
- ✓ Розвивати мислення, увагу, пам'ять, комунікативні навички, здатність помічати характерні особливості предметів, узагальнювати результати діяльності.
- ✓ Активізувати словниковий запас за рахунок нових слів: забруднення, засмічення, відходи, макулатура, побутові відходи, склотара, пластмаса, сортування, покидьковий матеріал, природокористування, ресурси тощо.
- ✓ Виховувати потребу дотримання чистоти на вулицях міста, будинку, в дитячому садку та бажання допомагати прибиральним службам.
- ✓ Сприяти вихованню гуманного ставлення до природи, бережливості, доброзичливості до однолітків в процесі спільного вирішення пізнавальних завдань.

Завдання дидактичної гри «Звідки? Що? Куди? Навіщо?»:

- Виявити джерела виникнення сміття;
- Стимулювати інтерес до дослідницької діяльності;
- Розширювати знання дітей про види та різноманітність відходів людської діяльності, їх утилізацію і вторинне використання;
- Формувати вміння сортувати сміття під час його збору, диференціювати предмети за матеріалом, з якого вони виготовлені; спонукати до дбайливого ставлення до речей і предметів з метою їх тривалішої служби
- Створити умови для успішної продуктивної взаємодії дітей з однолітками і дорослими;
- Вчити створювати корисні речі з відходів (іграшки, поробки, предмети вжитку);
- Сприяти розвитку потреби дітей приймати особисту участь у збереженні навколишнього середовища та дотриманні чистоти.

Опис дидактичної гри:

Гра складається з площини прямокутної форми із прикріпленою задньою стінкою, на якій зображено (багатоповерхові будинки, двір, дитячий майданчик). На цій площині розміщуються пластикові прозорі контейнери з кришками для відокремлення сміття заввишки 25 см, на передній стінці яких знаходяться наліпки із зазначенням кольору, позначки переробки сміття та надписи («Папір», «Метал», «Пластик», «Органіка», «Змішані відходи»). Для збору батарейок та акумуляторів розміщено менший за розміром контейнер із надписом «Батарейки». (Фото 1,2)

Фото 1

Фото 2

Матеріали для проведення гри:

Контейнери для сміття з кольоровими позначками (жовтого кольору – для пластика, синього – паперу, чорного – змішаних відходів, коричневого – харчових відходів, червоного – металу), «смітєва» гора (*фігура у формі конуса, до якої прикріплюється сміття*), ємкість для зберігання усього «сміття», різні види сміття, виготовлені своїми руками з різних матеріалів (*папір, пластик, фольга, фетр, повітряний пластилін*), запис голосів сміття, дядечко Смітєвичок (*іграшка з викидного матеріалу*), асоціативні картки, наліпки «Молодець!».

Матеріали до варіантів ігор:

1. **«Розклади сміття»** - контейнери для сміття з кольоровими позначками (жовтого кольору – для пластика, синього – паперу, чорного – змішаних відходів, коричневого – харчових відходів, червоного – металу), різні види сміття, виготовлені своїми руками з різних матеріалів (*папір, пластик, фольга, фетр, повітряний пластилін*)
2. **«Знайди пару»** - зображення сміття, предмети-сміття;
3. **«Що зайве»** - картки із зображенням видів сміття, кружечки-фішки;
4. **«Вибери контейнер»** - картки із зображенням контейнерів різних кольорів для різних матеріалів, зображення різноманітного сміття, фломастери;
5. **«Розподіли за кольором»** - площинні зображення сміттєвих баків, картки з різними видами сміття;
6. **«Знайди тінь»** - картки із тіньовим та кольоровим зображенням різних видів сміття.
7. **«Підбери фішку»** - предметні картки та фішки-відповіді (зеленого кольору – для скла, жовтого – пластика, синього – паперу, чорного – змішаних відходів, коричневого – харчових відходів, червоного – металу).

Попередня робота: перед проведенням гри вихователь ознайомлює дітей із матеріалом, з якого виготовлене сміття, використовуючи асоціативні картки («Папір», «Метал», «Пластик», «Органіка»). В них розміщені зображення матеріалу, з якого вироблено річ (*з якого природного матеріалу*), які предмети виготовлено з нього, де їх можна зустріти, яке їх призначення. Розглядаючи картку, вихователь ставить дітям запитання: Що це? Яке на дотик? З чого виготовлено? Що з такого матеріалу виготовляють? Де можна побачити? Для чого потрібно? Як безпечно користуватись? Що буде, якщо не буде речей, предметів з такого чи іншого матеріалу? Чим його можна замінити? (**Фото 3**)

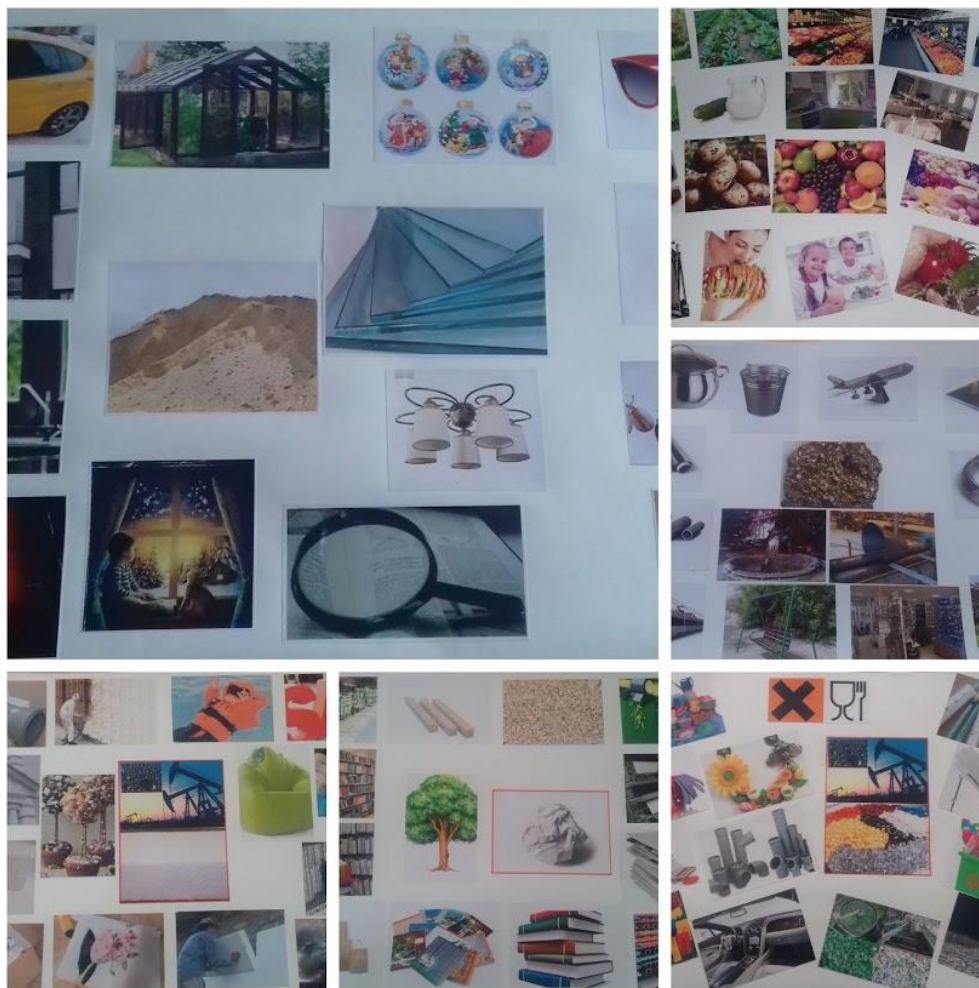

Фото 3

Хід гри та варіанти її проведення

Дітям пропонується екологічна ситуація *(на вибір)*:

1. «Люди приїхали на пікнік і залишили після себе сміття. Допоможіть розібрати його по контейнерах».

2. Перед тим, як розпочати гру, вихователь виставляє на будь-якій поверхні *(столи, підлозі, лавці)* прямокутну площину із заднім фоном. Вихователь звертає увагу дітей на розташовану «сміттєву» гору або на величезний контейнер для сміття неподалік від будинків. Раптом чути голоси із сміттєвої гори (контейнера):

- Важко!
- Мокро! Тече!
- Колеться! Боляче!
- Незручно! Щось падає на мене!
- Мене хтось штовхає!
- Мені щось заважає!
- Ой! Ой! Ой-ой-ой!
- Допоможіть! Допоможіть! Розвантажте! Рятуйте!

Вихователь запитує, хто це може промовляти *(відповіді дітей)*.

Варіант 1 «РОЗКЛАДИ СМІТТЯ»

Мета: вправляти у вмінні сортувати сміття, враховуючи матеріали, з яких воно виготовлене.

Запропонувати дітям розібрати сміття по контейнерах залежно від типу матеріалу: «Пластик», «Метал», «Папір», «Органічні відходи», «Змішані відходи». Діти підходять до гори або контейнера, беруть одну річ та відносять до відповідного контейнера. За правильно виконане завдання діти отримують наліпку «Молодець!». (Фото 4-7)

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Варіант 2 «ДОСЛІДНИКИ»

Вихователь пропонує дитині взяти будь-яке сміття, назвати, з якого матеріалу воно виготовлене, та за допомогою дослідів визначити властивості матеріалу. Таким чином можна вивчати властивості різних матеріалів.

Варіант 3 «ЗНАЙДИ ПАРУ»

Мета: вправляти дітей у вмінні знаходити предмет відповідно до його зображення, розвивати увагу, спостережливість.

На таці розміщені різні види сміття, дітям пропонується обрати кілька (від 1 до 3) та знайти відповідні зображення серед предметних картинок. За правильно виконане завдання діти отримують приз – наліпку «Молодець!». (Фото 8)

Фото 8

Варіант 4 «ЩО ЗАЙВЕ?»

Мета: закріплювати знання дітей про види сміття, розвивати логічне мислення, сприйняття, увагу, вміння класифікувати предмети за істотною ознакою.

Вихователь пропонує дітям картку із кількома зображеннями сміття («сміттеву» доріжку), в якій одне із зображень зайве. Необхідно знайти предмет, який не належить до того чи іншого матеріалу та накрити його кружечком. (Фото 9 - 11)

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Варіант 5 «ВИБЕРИ КОНТЕЙНЕР»

Мета: удосконалювати вміння дітей розрізняти відходи людської діяльності за певними ознаками.

Вихователь розкладає на столиках картки із зображенням кольорових контейнерів та різноманітного сміття, пропонує дітям підійти до столів, взяти фломастер та виконати наступне завдання: «до кожного контейнера покласти відповідне сміття» – з'єднати лінією зображення сміття та контейнера.

(Фото 12 - 14)

Фото 12

Фото 13

Фото 14

Варіант 6 «РОЗПОДІЛИ ЗА КОЛЬБОРОМ»

Мета: вправляти дітей у вмінні сортувати сміття за матеріалами, з яких вони виготовлені, класифікувати сміттєві відходи.

Вихователь повідомляє дітям, що сьогодні до них прийшов дядечко Сміттєвичок. Він зовсім не пам'ятає, яке сміття якому контейнеру відповідає. Вихователь пропонує допомогти дядечкові розкласти сміття правильно: до червоного контейнера – зображення металевого сміття, до коричневого – органічного, до синього – паперового, до жовтого – пластикового, до зеленого – скляного, до чорного – змішане сміття. За правильно виконане завдання дитина отримує наліпку «Молодець!» (Фото 15,16)

Фото 15

Фото 16

Варіант 7 «ЗНАЙДИ ТІНЬ»

Мета: вправляти дітей у вмінні спів ставляти тіньове зображення предмета із самим предметом, розвивати зорове сприйняття, спостережливість, увагу.

Вихователь розповідає дітям, що дядечко Сміттевичок побував у багатьох країнах світу. Йому було дуже цікаво, яке буває сміття, як збирають сміття, як його сортують, як роблять так, щоб його було менше. Яке буває сміття, він знімав на свій фотоапарат. Але щось трапилось, і кадри вийшли неякісні. Щоб

показати, яке буває сміття, виконаємо таке цікаве завдання: на отриману картку із тіншовими зображеннями видів сміття необхідно викласти картку із відповідним зображенням предмета.

Ускладнення: визначити який контейнер призначений до певного виду сміття. (Фото 17 - 21)

Фото 17

Фото 18

Фото 19

Фото20

Фото 21

Варіант 8 «ПІДБЕРИ ФІШКУ»

Мета: розвивати увагу, спостережливість, зорову пам'ять, дрібну моторику рук, мислення, мовлення; закріплювати знання малят про важливість сортування сміття, виховувати екологічну свідомість, любов до природи, бажання берегти її.

Педагог пропонує дітям предметні картки та фішки-відповіді (зеленого кольору – для скла, жовтого – пластика, синього – паперу, чорного – змішаних відходів, коричневого – харчових відходів, червоного – металу).

Завдання дітей: позначити кожен картку відповідною фішкою.
(Фото 22 - 25)

Фото 22

Фото 23

Φοτο 24

Φοτο 25

Список використаних джерел:

- 1 **Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник:** А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; **Авт. кол-в:** Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. — К.: Видавництво, 2012. — 26 с.
- 2 **Законом України "Про відходи"**.
- 3 **Білан О. І.** Екологічне виховання дітей дошкільного віку. — Львів, 1996. — 71 с.
- 4 **Виховуємо захисників природи** // Бібліотека вихователя дитячого садка. № 3 – 4. — 2006. - С. 114 – 120.
- 5 **Глухова Н.** Стан довкілля – турбота кожного із нас // Дитячий садок. — № 25 – 26. — 2004. — С. 44 – 49.
- 6 **Концепція екологічної освіти України /ЗАТВЕРДЖЕНО Рішенням Колегії МОН України № 13/6-19 від 20.12.01/**
- 7 **Хільчевський В.К., Забокрицька М.Р., Кравчинський Р.Л.** Екологічна стандартизація та запобігання впливу відходів на довкілля – К.: ВПЦ «Київський університет». — 2016. — 192 с.
- 8 **Хрестоматія сучасної української дитячої літератури** для читання в 1, 2 класах серії «Шкільна бібліотека». Укладання Тетяни Стус. Львів, "Видавництво Старого Лева", 2016, стор. 26 - 27.
- 9 **Інтернет - ресурси**
 - **Вікпедія**
 - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80>
 - https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%B1%D1%83%D1%82%D0%BE%D0%B2%D1%96_%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%B8
 - https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%81%D0%BC%D1%96%D1%82%D1%82%D1%8F
 - https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/2058726-ak-pravilno-sortuvati-smitta-infografika.html
 - http://texty.org.ua/pg/news/textynewseditor/read/79093/Zakon_z_2018_roku_Ukrajina_zobovjazalasa_sortuvaty
 - <http://11vika22.blogspot.com/2015/>
 - http://trudolub-sad.ucoz.ua/load/ekologichne_vikhovannja/doslidi_dlja_ditej_doshkilnogo_vik_u/22-1-0-2243
 - <http://detsad280.klasna.com/ru/article/igrove-zanyattya-z-elementami-doslidnitskoyi-diyal.html>

Конспекти занять

Ми хочемо жити в чистому місті заняття з економічного виховання

Мета: ознайомити дітей з проблемою збереження чистоти міста, з правилами поведінки з побутовим сміттям на вулиці та вдома; учити підтримувати чистоту та порядок, підвищувати культуру побуту; виховувати дбайливе, бережливе ставлення до навколишнього середовища, охайність.

Обладнання: ілюстрації з позначками для контейнерів для сміття, пластикові пляшки для годівничок; пластикові, паперові скляні вироби для обігравання; аудіо запис співу пташок, вірш А.Камінчук «Годівничка», картон, дощечка, коробка з – під взуття, шпалери, серветки брудні, порвана книжка.

Попередня робота: підклеювання книжок, використання коробок для ігор, пластикові пляшки з водою для поливання квітів, використання різних пляшок, пластикових коробочок для сюжетно рольових ігор: «Сім'я», «Перукарн», «Магазин».

Хід заняття

Бесіда «Що робити зі сміттям»

- Ви любите своє рідне місто?
- Чи подобається вам гуляти по своєму рідному місту?
- А що псує вигляд вулиць і подвір'їв?
- Звідки на вулиці береться сміття?
- Що треба зробити, щоб його стало менше?
- Що може зробити кожен із вас особисто, щоб у нашому місті було чисто? (Відповіді дітей).

Розповідь вихователя:

Протягом життя люди створюють багато відходів, котрі не знаємо куди подіти. В результаті вулиці, ліси, парки та інші місця де бувають люди, стають засміченими, що дуже псує їхній зовнішній вигляд. Щороку дедалі більше територій перетворюються на смітники. Під купами сміття вмирає земля, яку можна було б використати під сади, городи, де мали б рости дерева і овочі, цвісти квіти і співати птахи.

Давайте поміркуємо, звідки береться сміття. Ми купуємо дуже багато фасованих продуктів, що й призводить до накопичування різних упаковок: консервних бляшанок, пакетів, пляшок, паперу і тому подібне. Ще й речі, іграшки, папери. Можете уявити, скільки відходів накопичується у великому місті, де живе багато людей. Що ж робити з цим сміттям?

По – перше: його треба переробляти, а для цього побутове сміття потрібно збирати окремо й сортувати для його подальшої переробки. Папір, пластмасу, металеві предмети слід складати у різні контейнери для сміття. На фабриці з цих предметів зроблять нові речі. От, наприклад, використаний папір (газети, журнали тощо) переробляють й знову отримують зошити, серветки,

газети. Скло також переробляють і виготовляють з нього нові пляшки та інший скляний посуд. Також пластмасові відходи розплавлять і зроблять нові речі: стільці, столи, пакети для сміття.

По – друге: не можна викидати сміття будь – куди. Для цього є спеціально відведені місця.

(Діти розглядають ілюстрації та розповідають куди треба викидати різні відходи. Як у них вдома збирається та прибирається сміття).

Гра “Як би ти зробив”

Мета: Закріпити знання дітей про необхідність повторного використання паперу; розвивати навички розумного господарювання.

На столі лежать: коробка з – під взуття, книжка з обірваними сторінками, серветки, якими витиралися, чисті шпалери, які залишились після ремонту.

Вихователь по черзі показує кожну річ і пропонує дітям вирішити чи залишити її. Якщо варто залишити, то слід пояснити, для чого і як її можна використати або довести можливість її відремонтувати. Відповіді колективно обговорюються.

Розв’яжи ситуацію

У перукарні зібралось багато сміття (*флакони, пляшки*). Що треба робити? Скласти в один пакет і віднести на сміття? Чи скласти в окремі пакети пластикові і скляні банки викинути в різні контейнери?

Вихователь запрошує дітей на прогулянку

(В куточку кімнати зробити «галявину», на якій накидано пластикові пляшки, папір, склянки). Запитати у дітей, чи хотіли б вони гуляти на такій галявині?

- Чому вам тут не подобається?
- Що маємо зробити, щоб було гарно і чисто?

Діти прибирають разом з вихователем та складають в різні контейнери, зроблені з коробок, на яких написані позначки: “папір”, “скло”, “пластик”.

Звучить музика. Чути спів пташок

- Дітки, в цьому парку жили пташки і любили співати на чудовій галявині. Але нещодавно прийшли туди хлопці – шибеники, розкидали всюди склянки, пляшки, та ще й поскидали з дерев усі годівниці. Дуже важко птахам тепер буде зимувати. Де знайти їм їжу, коли скрізь буде сніг, а годівниці поломані? Давайте допоможемо пташкам.

Вихователь пропонує одному з дітей прочитати задалегідь вивчений вірш А.Камінчука «Годівнички»:

Я ладнаю годівнички
Для горобчика й синички;
Для малого снігурця
Крихт насиплю і пшонця.
Прилітайте, друзі милі,
Не лякайтесь заметілі.

- Чи можемо ми допомогти пташкам?
- Що для цього маємо зробити?

(Діти пропонують).

- Давайте з вами виготовимо годівнички з пластикових пляшок? Як ви думаєте?, як це можна зробити?

(Припущення дітей).

- Така годівничка буде зручна, міцна і доступна. Розпочнемо роботу.

По закінченню роботи діти розглядають зроблені годівнички. Доходять висновку, що це дуже корисні речі. Вирішують, що розвісять годівнички на деревах навколо дитячого садочку і будуть насипати корм пташкам, які прилітатимуть сюди взимку.

Висновок: ми зробили добру справу.

1 – з непотрібних пляшок зробили годівниці;

2 – тепер буде можливість підгодувати пташок, за що ті будуть вдячні;

3 – пташки, перезимувавши зиму, навесні теж робитимуть корисну справу – знищуватимуть шкідливих комах.

- А зараз ми з вами побудемо юними екологами. У нас є зображення трьох сміттєвих баків і розкидане різне сміття. Нам потрібно його зібрати згідно позначок. Бак, в якому паперові вироби – розфарбувати синім кольором, в якому скло – зеленим, а в якому упаковка – жовтим.

Потрібно зібрати як найбільше паперового сміття, а для цього потрібно розфарбувати стрілки з папером синім кольором; розфарбувати стрілки з виробів зі скла – зеленим; а стрілки з упаковками – жовтим кольором.

Самостійна робота дітей.

- Дітки, то в якому місті ми хочемо жити? *(в чистому)*

Світлана Лановець

Вихователь ДНЗ №1 «Берізка»

м. Золотоноша, Черкаська обл.

Ігрове заняття з елементами дослідницької діяльності "таємниці повітря"

Мета: сформувати у дітей уявлення про повітря як природне середовище, про властивості повітря; ознайомити з однією із них – із рухом повітря (вітром). За допомогою спостережень та дослідів підводити до самостійних висновків. Розповісти про значення свіжого повітря для життя людини. Розвивати наочно-образне мислення, мовлення, допитливість. Виховувати дбайливе ставлення до довкілля.

Обладнання: образно розмальована повітряна кулька на паличці, кульки повітряні, трубочки для коктейлю, склянка з водою, віяла, паперові човники, миска з водою, картинки до теми заняття: «Що забруднює довкілля?», «Що очищає повітря?».

Підготовча робота: проведення бесід та екскурсій екологічного спрямування; розучування віршів, загадок, прислів'їв та приказок про повітря; проведення дихальної гімнастики та рухливих ігор; виконання дітьми трудових доручень (вигирання пилу з іграшок, меблів, кімнатних рослин).

Хід заняття

Перш ніж розпочати заняття діти відгадують загадку про повітряну кульку:

егка, кругленька і барвиста,

Злітає високо в повітря.

Їй дітвора радіє дуже.

Побався нею, любий друже.

Вихователь. Діти, а хто це стукає до нас у двері? Давайте подивимося.

Повітряна кулька. Я – Повітряна Кулька. Погляньте, яка я гарна, легка, барвиста. А ще я вмію літати. На вашу думку, що у мене всередині? Я допоможу вам ось таким чином. Відгадайте загадку:

Очима не побачиш, руками не візьмеш,

Але куди не підеш – усюди ти знайдеш.

(Діти відгадують.) Правильно, це повітря. Тому й називають мене Повітряною Кулькою. А повітря дуже важливе для всіх на землі. Хочете познайомитися з ним? (Так.)

Вихователь. Знайте, діти: повітря є всюди й завжди навколо нас (показує рукою) – ось тут, і тут, і там. Але воно особливе, бо ми, хоч як би й хотіли, не бачимо його. Озирніться, погляньте на те, що навколо вас, крізь пальці. Озирніться знову, стуліть долоньки й загляньте всередину їх. (Діти виконують усі рухи за вихователем.) Ви щось бачите? Ні? Я також. Повітря невидиме, прозоре. Та за допомогою невеличких дослідів ми можемо перевірити, що воно є скрізь.

Дослід №1. Давайте розглянемо склянку з водою. Ми бачимо лише воду. А тепер я цю воду збовтаю. Що ви бачите? (Діти помічають маленькі бульбашки. Разом роблять висновок, що це повітря). Так, і саме ним дихають у воді риби, молюски, водорості.

Дослід №2. Візьмемо кожен трубочку й дмухнемо крізь неї на долоню. Що ми відчуваємо? (Повітряний струмінь, який проходить крізь трубочку.) А тепер подмухаємо крізь трубочку у склянку з водою. Що бачимо? (Діти помічають цілу бурю бульбашок). Так, це значить, що в наших легенях завжди є повітря.

Дослід №3. У нашому куточку природи є кімнатні рослини. Давайте візьмемо грудочку землі з горщика і вкинемо її у воду. Що ми там бачимо? (Діти помічають появу бульбашок). Так, цей дослід показує нам, що в землі також є повітря. Якщо ґрунт твердий, то повітря в ньому мало, і рослина, якій повітря необхідне для росту, може загинути. Щоб урятувати її, треба розпушити ґрунт – це називається «сухий полив».

А ще в землі живуть черв'яки, жуки, кроти, які теж дихають повітрям.

Тож за допомогою наших дослідів, ми переконалися, що повітря є скрізь.

Ми також дихаємо повітрям, так само як і тварини, рослини. Ми вдихаємо і видихаємо його через ніс. Прикладіть долоню до рота. Вдихніть повітря носом і видихніть його ротом. Що ви зараз відчуваєте? (Повітря) Яке

повітря ви вдихаєте? (Прохолодне, кімнатної температури) А яке видихаєте? (Тепле) Отже, повітря може бути холодне і тепле.

Та повітря можна ще й відчутти. Візьміть віяла й повільно помахайте ними перед обличчям. Повітря починає рухатися і так ви створюєте легенький вітерець. Спрямуйте його собі на ніс, на вухо, на товариша. Тепер рухайте віялом швидше. Ви перетворили легенький вітерець на вітер, який дме дужче, тому що рухається швидше.

А ще вітер може виконувати певну роботу. Зараз ви дізнаєтеся про це. У нас є маленьке озерце з човниками. (Підходять до миски з водою, в якій плавають паперові човники). В озерці зараз тиха, спокійна вода. Що роблять наші човники? (Не рухаються). А тепер ми утворимо вітер і побачимо, що буде з човниками. Погляньте, вони попливли. (Діти створюють вітер, махаючи віялами). Кораблі-вітрильники на морі також плывуть за допомогою вітру. Подумайте, діти, а де ще люди застосовують його силу? (Флюгери, вітряні млини, вітрові електростанції, дельтоплани, пілосос, фен, вентилятор, мікрохвильова піч).

Повітряна Кулька. Діти, я принесла вам чарівні картинки.

Вихователь. Розглянемо першу картинку. На ній намальовано, що саме забруднює повітря. А коли повітря забруднене, ним важко дихати, ми відчуваємо також неприємні запахи.

Діти розглядають картинку й називають те, від чого повітря стає брудним і шкідливим: пил, дим від цигарок, від вогнищ, вихлопи від авто, розкидане сміття..

Вихователь. Інший малюнок розповідає нам, що ж може очистити повітря, зробити його свіжим, корисним для здоров'я.

Діти розглядають картинку і називають очисні для повітря засоби: дерева, трава, квіти, дощ, сніг, пілосос.

Повітряна Кулька. Ви вже багато дізналися про повітря. То й розкажіть мені: які таємниці повітря ви відкрили для себе?

Діти розповідають за картиною-схемою.

Повітряна Кулька. Дякую! Ви все правильно розповіли й розкрили чимало секретів повітря.

Вихователь. Дякуємо тобі, Повітряна Кулько, за корисні поради. Зараз, дітки, ви підете на прогулянку й подихаєте надворі свіжим повітрям, а в цей час провітриться групова кімната.

«Небезпечна зустріч»

МЕТА: Продовжувати формувати знання дошкільнят про природоохоронну роботу в оточуючому середовищі, вміння та навички сортування твердих побутових відходів. Закріпити знання малят про природне та промислове сміття, його виникнення та значення для природного середовища. Формувати вміння визначати сировину та матеріал, з якого виготовлена упаковка спожитих продуктів харчування, виявляти зайвий

предмет у логічному ланцюжку. Вчити дітей добирати слова антоніми до деяких слів та зворотів. Розвивати увагу, логічне мислення, пам'ять, мовлення дошкільнят. Виховувати дбайливе ставлення до екосистеми, любов до природи.

МАТЕРІАЛ: декорації лісової галявини, 2 кошики із сміттям різного походження, бутафорське сміття (пластик, метал, папір), 3 «контейнери», картки для дидактичної гри «Що зайве?», фішки, казка «Небезпечна зустріч»; іграшкові підзорні труби, біноклі, фотоапарат, кольорові олівці, аркуші паперу формату А – 5.

ХІД ЗАНЯТТЯ:

Вихователь: Сонечко, сонечко, визирни в віконечко.

Тобі буде видно – тут чекають дітки.

Ти їм радість подаруй – заспівай і затанцюй.

Вийдемо гуляти, тебе шанувати.

- І справді, коли на вулиці тепло сонячно, то все навкруги радіє, зеленіє і росте. У такі погожі дні всі люди намагаються провести час на свіжому повітрі – біля річки, в гаю, в лісі. Та чи завжди люди гарно себе поведуть серед природи, чи не шкодять вони їй? Послухайте цікаву казочку, яка так і називається «Небезпечна зустріч»:

Жила - була маленька козуля у зеленому прекрасному лісі. Вона весело стрибала на галявині і безтурботно щипала соковиту травичку. Як раптом її пронизав нестерпний біль, це вона разом із травичкою вхопила консервну банку та порізала мордочку. З передсердя козуля пнула консервну банку копитцем: «Ах, ти нікчема! Чого ти тут лежиш? Хіба ти не знаєш, що ховатися у густій траві небезпечно? Для таких, як ти існують заводи по переробці металу, там ти принесла б більше користі: стала б частиною автомобіля чи стільця. А тепер через тебе усі звірята наражаються на небезпеку!»

«Мені дуже соромно!», - відповіла консервна банка, : «Та не моя це провина, що я опинилася тут. Я просила людей віднести мене у спеціальний контейнер, та вони мене не почули. Тепер я маю надію, що юні екологи знайдуть мене і віднесуть разом з іншим сміттям на переробний завод. Пробач ще раз!»

«Пробач і ти» - сказала козуля.

Дуже шкода, що соромно стає не тим, хто завинив!

- Діти, хто винен у такій небезпечній зустрічі? Чим могла обернутися така зустріч для інших тварин і людей, що прийшли відпочити у лісі? Як потрібно поводити себе у лісі? Чи можна залишати після себе сміття? Куди його слід віднести? Про який контейнер говорила козуля? Чи можна все сміття викидати в один контейнер? Чому? (відповіді малят).

- Малята, у мене є два кошики зі сміттям (1 – суха трава, опале листя, сухі гілки дерев, насіння; 2 – папір, пластик, металеві рештки). Розглянемо його. Звідки це сміття взялося? (1 кошик – сміття природного походження,

утворилося із засохлих, відмерлих рослин) - Це сміття корисне чи шкідливе? Кому восени знадобиться суха трава, листя? Навіщо потрібне насіння? Восени таке природне сміття збирають у місті і вивозять за його межі. Чому його не спалюють? Чи шкідливе таке сміття для тварин, птахів, самої природи?

Розглядаємо другий кошик. – А як з'явилося це сміття? Воно корисне чи шкідливе? Як воно може нашкодити живим істотам?

Давайте складемо ланцюжки виникнення сміття (природного і побутового):

Викладаємо картки із зображеннями предметів:

1 Трава, квіти, дерева ---- будиночки для комах, птахів, дрібних тварин --
-- хмиз суха трава, насіння ---- зимівля для комах, ведмедя, їжа для птахів ----
молода травичка, деревця, квіти.

2 дерево – дошки - стружка – папір – макулатура (контейнер) – папір

3 метал – машини, прилади – металолом (контейнер) – вироби з металу

4 пластик – вироби з пластика – контейнер з відходами – вироби з пластику.

Як бачимо, у природи немає відходів, відмерлі рослини перегнивають природним шляхом. Все переробляє сама природа по колу. Тому природне сміття навіть корисне для природи, воно живить молоді рослини.

А побутові відходи в основному не можуть перегнити, їх необхідно обов'язково переробляти на заводах, інакше вони засмітять всю планету. Тому вони є небезпечними для природи і людей.

Давайте трошки пограємось у рухливу гру. Називається вона «Допоможемо дорослим».

Мета: Формувати знання малят про потребу сортувати метал, пластик і папір в окремі контейнери. Закріпити вміння діяти за командою вихователя, бігти на швидкість, виконуючи задану дію. Розвивати цілеспрямованість, зосередженість. Виховувати дисципліну, вміння вболівати за свою команду.

Правило : брати лише один предмет за пробіжку.

Діти діляться на три команди, у кожної команди свій контейнер для сміття (1 – пластик; 2 – папір; 3 – металеві відходи). На лісовій галявині розкидане побутове сміття, його необхідно зібрати. За командою вихователя до галявини біжать по одному учаснику кожної команди і беруть відповідний їхньому контейнеру предмет, кидають його у свій бак... Перемагає та команда, що першою збере відповідне сміття.

Вихователь: Всі малята були уважними, спритними, а тому правильно справилися із завданням. Своїми діями ви допомогли дорослим очистити цю галявину від сміття. А також показали, як правильно сортувати сміття.

А зараз наступне завдання. На столах є картки із зображенням різноманітних предметів. На кожній картці всі зображені предмети виготовлені з однієї сировини, а один предмет – з іншої, він зайвий. Необхідно визначити цей предмет і накрити фішкою.

Мета: Вправляти малят у визначені матеріалу, з якого виготовлені предмети та з чотирьох зображених виявити предмет, що має іншу сировину створення, і є «зайвим». Розвивати логічне мислення, увагу, спостережливість. Виховувати інтерес до логічних завдань.

Газета – пакет – журнал – зошит

Ложка – машина – цвях – пластикова пляшка

Пластикова пляшка – пласт. соломинка – консервна банка – пластиковий посуд

Вихователь: Які ви вправні та розумні. А зараз давайте виправимо розповідь Михайлика за допомогою вправи «Скажи навпаки». Слухайте уважно:

«Одного разу я із своїм другом пішов у ліс. Ми взяли з собою магнітофон і гучно включили музику, та й самі голосно кричали. Потім ми з'їли смачні заморські фрукти з бляшанки і кинули її у високу траву. Запили «Фантою» і почали пластиковою пляшкою грати у футбол. Добре ми тоді відпочили!»

Гучно, голосно – тихо

Кричати – шепотіти

Кинули – підняли, зібрали

Відпочивати – працювати

- Малята, а як ви вважаєте, необхідно себе вести у лісі?

- Я дуже задоволена вашими відповідями, а тому хочу вам роздати біноклі і підзорні труби, щоб ви оглянули нашу лісову галявину і визначили чи охайна вона, чи не потребує більше нашої допомоги.

- Я пропоную зробити кілька фото до нашої місцевої газети «Вінниччина», щоб всі дорослі могли побачити, як треба себе поводити у природі. А допоможуть нам в цьому кольорові олівці.

Самостійні малюнки дітей.

- Молодці, діти. Всі ці фото обов'язково будуть опубліковані у нашій газеті. Нехай і дорослі зрозуміють усю небезпеку від сміття у навколишньому середовищі.

Конспект заняття з екології «Друзі природи»

Мета: закріпити й розширити знання вихованців про правила поведінки на природі, формувати навички практичної взаємодії зі сміттям, вміння сортувати сміття, зменшувати його об'єм, закріпити уявлення про термін розкладання кожного виду сміття; розвивати мовлення дітей, збагачувати словниковий запас, вчити відповідати повними реченнями, активізувати мислення, виховувати бажання спілкуватися з природою, бажання дбати про неї.

Матеріали: сміття різних сортів, піддони з ґрунтом і різною травою, контейнери з різним маркуванням, медалі «Друзі природи»

Хід заняття:

Вихователь: Уявімо, що ми вибралися відпочити на природі. Адже це так добре та корисно для здоров'я: гарний ліс, чисті галявинки, прозора річка, свіже повітря, птахи співають. Відпочинемо, наберемося сил та здоров'я.

(Звучить фонограма «Звуки лісу»)

Раптом перед дітьми з'являється старий порваний черевик з іржавою консервною банкою і говорять між собою:

- Ох, нарешті ми вибралися звідти! Тім, у королівстві Природи такий розгардіяш, що й полежати спокійно ніде, навколо купи сміття, запах жахливий, а все тому, що Королева Флора загубила Правила поведінки на природі. І допомогти їх нікому. Полежимо тут.

Вихователь: Діти, як це нема кому допомогти? А ми? Адже якщо ми сьогодні не втрутимося й не допоможемо Королеві Флорі, то на завтра, слідом за черевиком і банкою вся решта сміття перебереться до нас? Давайте відкладемо свій відпочинок і відправимось у Королівство природи наводити порядок та допоможемо розшукати Правила поведінки. А ви, черевик і банка, посидьте поки біля сміттевого контейнера та почекайте нашого повернення.

До речі, діти, ви знаєте, що означає ім'я «Флора»? Це слово перекладається як «рослинний світ».

Щоб потрапити в Королівство природи, треба відгадати загадку:

В них багато є роботи,
Хоч стоять вони весь час.
Від дощу чи від спеоти
Захистять, врятують нас.
Не лягають спати ніколи,
На ногах вони одвік.
Не бояться плину рік,
Ні завій, ні вітру реву.
Хто ж вони такі?.. (Дерева.)

З'являється Королева Флора.

- Добрий день, діти, Я Королева природи Флора. Зараз я дуже сумую, тому що в моєму домі лихо: чистих міст, лісів, полів, рік вже не залишилось. Навколо лише сміття. Я хочу захистити свою природу, тому що від неї залежить здоров'я всіх мешканців Королівства. Я розробила «Збірку золотих правил» поведінки на природі. Ці закони ніхто не повинен був порушувати, але мої золоті правила пропали, і люди про них забули. Діти, може, ви допоможете мені їх розшукати? (Відповіді дітей). Але це не так просто. Щоб відшукати перше правило, треба розв'язати одну проблему. Подивіться, що трапилось із Незнайком.

Заходить Незнайко й розповідає:

- Одного разу я прийшов на берег річки полюбуватися природою і побачив жахливу картину! Вздовж берега - купи сміття. Це неподобство, - подумав я, - «Сміття треба прибрати».

Зібрав я все сміття і вкинув у річку. Сміття потонуло, і навколо знову стало красиво. Я сидів і радів: «Який я молодець!»

Королева Флора: Діти, чи правильно вчинив Незнайко? (Відповіді). Королева показує дітям дві банки: в одну налито чисту воду, а в іншій – вода брудна. Подивіться, в одній банці вода з чистої річки, а в іншій – вода із ріки, в яку Незнайко викинув сміття. Вода однакова? (Відповіді дітей).

- Чи можуть в такій воді жити й розвиватися рибки й рослини? (Відповіді)

- А тепер понюхайте воду в банках. (Відповіді). Так, брудна вода не лише погано виглядає, але й жахливо пахне.

- Чи хотіли б ви скупатися в такій річці? (Відповіді)

Королева: Так, в брудній воді купатися не лише неприємно, а й небезпечно, адже можна захворіти.

Як допомогти річці?

Так, водойми від сміття треба очищати. Давайте допоможемо річці. Діти забирають сміття з річки у пакет, який забирають із собою. Брудна вода пропускається через фільтр.

Королева: Що ж, перше завдання виконали. Очистивши річку, діти знаходять перше правило:

«Якщо чиста річка – після купання чисте личко.

Воду ви не забруднюйте, сміття в неї не кидайте!»

Королева: Діти, коли в моєму Королівстві усі жили по правилах, навколо була така чистота: усюди росли квіти, зеленіла трава, щебетали пташки, повітря було свіже. А тепер куди не глянеш – звалища, купи сміття, жахливий запах, птахи полетіли в інші королівства.

Необхідно вирішити наступну проблему. Королева демонструє піддони з ґрунтом. Подивіться, на одному піддоні міні-галявинка з соковитою травичкою й квітами, на іншому – ґрунт з рідкою пожухлою травою, на ній – сміття. Порівняйте ці галявинки.

- Чому під сміттям трава така бідна? Що їй заважає? (Відповіді)

Під другим піддоном знаходять друге правило:

Сміття на галявині траві рости заважає,

Через нього рослинам світла не вистачає,

Люди, відходи не кидайте,

Життя рослин поважайте!

(Діти збирають сміття з галявинки).

Королева: Коли мешканці мого Королівства природи жили за правилами – вони сміття переробляли. І воно не накопичувалося. З нього отримували нові корисні предмети. Перш, ніж викинути – сміття сортували: сміття з різного матеріалу сортували в різні контейнери. Це полегшувало його переробку. Правила пропали, мешканці про них забули – і ось результат.

Подивіться: перед вами – галявинка, залишена людьми після відпочинку. Люди відпочили, погралися, погуляли, наїлися, напилися, і...навколо що ви бачите? (банки скляні, пластикові та залізні, целофан, порвані журнали, обгортки тощо).

Діти, давайте, роздивимось і назвемо види сміття. (Відповіді).

- Чому не можна залишати сміття? Якби ви прийшли на відпочинок, чи хотіли б ви зупинитися в такому місці?

- Сміття несе велику небезпеку для здоров'я людей та навколишнього середовища. Дуже небезпечне скло, особливо бите. Воно ні в чому не розчиняється і може пролежати в землі сотні років. Пластикові пляшки також довго не розкладаються. Дерев'яні, картонні, паперові предмети розкладаються швидко, але їх краще закопувати, щоб вони не псували зовнішній вигляд природи.

А ось і третє правило:

«Кожну бумажку, пляшку, залізку
Треба в окремий контейнер кидать
І лиш після того, очистивши звалище,
Відчуємо ми чистоти благодать.»

- Хочете відчутти благодать природи? Тоді давайте посортуємо усе сміття, яке ми сьогодні зібрали. Не забудемо про наших давніх знайомих – старого черевика й бляшанку.

Діти сортують сміття в різні контейнери (позначені різними позначками).

Королева: Діти, подивіться, сміття багато, в контейнери воно все може не поміститись. Як же вчинити? А! Ось і підказка! (Знаходять четверте правило):

«Сміття цілим не кидайте,
Його об'єми зменшайте».

Діти подрібнюють сміття, сортують.

Королева: Все сміття ми зібрали, посортували, тепер воно відправиться на переробку.

Я вам дякую за допомогу. Тепер в моєму королівстві будуть чисті ріки, ліси, поля, свіже повітря, повернуться й весело вдячно защебечуть птахи. Я з радістю вас запрошу до себе в гості, а тепер – хочу вручити вам медалі «Друзі природи».

Казки та оповідання

Авторські казки та оповідання

Історія Мішечка

Жив-був пакувальний мішечок. Він лежав зі своїми братиками на касі супермаркету. Йому було добре й затишно. Раптом його розкрили і напукували цукерочок у яскравих обгортках. Мішечок був задоволений. Він нарешті був комусь потрібен! Він опинився на вулиці. Цукерки швидко залишали пакетик, він був здивований, ось на стало останньої цукерки, і Мішечок став непотрібний. Його викинули.

Легкий вітерець підхопив мішечок і підняв на висоту. Як цікаво було йому спостерігати за великим метушливим містом! А потім вітер стих, мішечок опустився на землю. Він лежав, пошарпаний, нікчемний, відчуваючи свою непотрібність. На нього наступали, його підкидали ногами перехожі, було дуже сумно, і мішечок відчув, що він перетворився на сміття.

Але, на щастя, поруч проходили чемні діти, вони підібрали мішечок і вкинули до великого контейнера, де було багато інших торбинок, пляшечок, обгортки. Мішечок хотів поскаржитися на свою долю, але його заспокоїли інші упаковки, розповівши, що відтепер вони – не сміття й непотріб, а вторинна сировина, економічні ресурси, які ще безліч разів стануть у пригоді.

Бруднуль та Чистик

В одній прекрасній країні жив король Чистик. В його королівстві було чисто та затишно, добре жили люди.

Одного дня налетів на королівство злий чаклун Бруднуль. Завів свої порядки. Дозволив смітити у лісі, на березі річки, на вулицях, в садах, будинках. Люди розлінилися, почали все забруднювати, перестали прибирати.

Проходили дні, тижні. Король Чистик сидів у своєму кріслі і сумував, тому що не знав, як діяти. А тим часом до короля прийшов маленький хлопчик Росточок. Він сказав, що його мати та маленька сестричка через гори сміття захворіли. Тоді Чистик вирішив заохочувати свій народ до збирання сміття. Кого грішми, кого королівським одягом. А парубок, який збере найбільше сміття і впорядкує його, зможе одружитися з його донькою Чистунею.

Піддані любили винагороди, тому почали із завзяттям збирати сміття. Знайшовся і хлопець, який прибрав від сміття цілий ліс та поле.

Злий чаклун, побачивши чистоту та порядок на вулицях королівства, відступив і втік далеко-далеко і більше ніколи не повертався.

В королівстві справили весілля молодим та зажили в радості й чистоті.

Знайди друга

Жили собі у великому місті Смітляндія три друга: Пластмасик, Склянчик і Метальчик. Цілими днями вони гралися, пили різні напої, їли цукерки, тістечка та багато різних смаколиків, а брудні пластикові пляшки, обгортки просто викидали будь-де: під ноги, на стежинах, в саду, на полі, біля річки...

Одного ранку, прокинувшись, друзі не знайшли Пластмасика. Вони блукали лабіринтами зі сміття у пошуках друга.

Настав вечір, а за ним і ніч. Друзі ходили сумні та невеселі. Вони не розуміли, як їм знайти їх товариша. Склянчик впав на коліна і проговорив, що без Пластмасика йому дуже сумно, і він би все зробив, аби знайти його. Метальчик і собі почав лити гіркі сльози, але чим зарадити - не знав.

Тут, звідки не візьмись, над їх головами з'явилася маленька вертлява іскорка.

- Я вам можу допомогти знайти вашого друга, але ви маєте виконати моє завдання.

Друзі погодилися.

- Тоді слухайте: «Ви маєте зібрати усе, що викинули».

Склянчик і Метальчик, незважаючи на ніч та темряву, заходилися збирати усе сміття у великий мішок. Довго друзі блукали доріжками, по стежинках, по лісах, по берегах... поки усе зібрали. І коли вони зібрали все, що викинули, з великого мішка зі сміттям, потягуючись, вийшов Пластмасик. Друзі зрозуміли, що їх друг зблукав у смітті, яке вони кидали, де хотіли. Іскорці друзі подякували та ніколи більше не смітили.

Планета - наше майбутнє

В одному місті жило-було Сміть. Воно було зле. Його ніхто не любив. А от з'явився він у місті після того, як люди почали викидати сміття повз контейнери та урни. Звичайно, повсюди: в кожній хаті і дворі на галявині. Насправді, хто кидає сміття, додає певних сил та бадьорості Смітю. Так люди розкидають сміття власноруч фантики від цукерок, обгортки від шоколадок, органічні відходи, пляшки від води кидають на узбіччя. А сміть цьому тільки радіє. Через недбалість людей він ставав все більше і більше.

В сусідньому селі жив маленький хлопчик його з малку називали – Чарівником, тому що він дуже любив чисте місто і радів людям, які живуть коло нього. Одного разу він вирушив у подорож по місту, щоб побачити красу нашої планети. Але після повернення він повернувся чомусь сумний та засмучений. Адже повсюди був папір, пластик, скло, органіка. Чарівник думав день, другий і ось нарешті на третій день він зрозумів, що потрібно місто рятувати від сміття так не повинно бути. Став він кликати своїх друзів: Чистоту та Порядок, розповів їм усю пригоду, що з ним сталась у подорожі. І сказав: «Ви зрозуміли, що люди наробили! Давайте разом наведемо лад в цьому місті!». Ось узялись вони разом наводити лад. Взяли граблі, мітли, совки і стали прибирати.

Робота кипіла: « Ми з чистотою, порядком дружимо, і сміть нам зовсім не завадити». Тут, де не візьмись, з'явився Сміть тай побачив Порядок що він іде йому на зустріч. Тай каже: « Ти Смітькраще з нами не борись!». Сміть злякався. Та як закричить : «Ой що це сталось, моє багатство зникає – як мені тепер жити?». Ось побіг Сміть з міста промовляючи: « Ми ще зустрінемося, сміття багато все не приберуть».

А помічники Чарівника прибрали усі сміття. Навколо стало чисто. Так Чарівник із своїми друзями навели лад у місті, навчивши людей берегти природу і пояснив, що для чистоти достатньо лише одного – не смітити.

Зимова пригода

Це було взимку. Під час прогулянки лісовою стежкою Маринка з песиком Дружком натрапили на білочку, яка сиділа на гілці і зацікавлено дивилася на них. Пустунка (так дівчинка стала її називати) миттю перестрибнула з гілки на гілку і опинилась на верхівці стрункої ялинки. Це було її улюблене місце. Білочці подобалося гойдатися на гіллі і струшувати шишки, які вона потім забирала собі у дупло.

Випав сніг, і білочка, стрибаючи по деревах, побачила, що на місці її улюбленої ялинки залишився лише пеньок, якого вже притрусив сніг. Пустунка здогадалася, що це, мабуть, люди зрубали ялинку на новорічне свято, бо таке траплялося щороку взимку (ялинки зникали – а залишалися одні пеньки). Жаль стало їй деревця. Тому вирішила білочка попросити Маринку передати прохання татусеві дівчинки: навесні на місці зрубаної ялинки посадити молоді саджанці дерев.

Татусь погодився виконати це прохання, а Маринка, щоб трохи втішити білочку, розповіла їй, як гарно прикрашають люди ялинку на новорічне свято. Лісова красуня з прикрасами та гірляндами тішить дітей, створює в домі святковий настрій. Та й після свят таку ялинку не викидають на смітник, а через спеціальні машини подрібнюють гілки та стовбур, а потім передають на корм тваринам у зоопарку або на паливо. Тому користь від дерев є завжди.

Білочка була втішена від історії про ялинку і з нетерпінням чекала весни, коли люди посадять молоді саджанці ялинок.

Пригоди в супермаркеті

Жила – була в супермаркеті Пластикова Пляшка з дуже смачною водою. Була вона весела і товариська, а коли повз проходили покупці, то вона завжди посміхалася і пропонувала потоваришувати.

Одного разу у магазин завезли нову продукцію і продавці розклали її на полиці. Тепер поряд з Пластиковою Пляшкою опинився пузатий пакет Томатного Соку. Він був дуже поважний і з усіх глузував. Пляшка вступилася за своїх товаришів, почала соромити Томатний Сік. Що тоді почалося!!! Ціла сварка.

Каже Сік: «Шановна! Ти б взагалі помовчала, дуже скоро тебе вип'ють і викинуть на смітник. Тоді твоє життя стане жалюгідним і нікчемним».

В Пляшки від обурення перехопило подих: «А ти хіба не там же опинишся? Чи ти такий не смачний, що тебе не купуватимуть?»

«Ха – ха – ха», - сказав Сік: «Я – мега-смачний, та ти така неграмотна, що не знаєш: папір переробляють на спеціальному заводі, то ж я знову перетворюся на корисну річ!»

«Це я не грамотна?» - спитала Пляшка. «Такий поважний мав би знати, що мій корочок дуже цінний, з нього виготовляють протези для воїнів, що постраждали на війні. А малята з дитячого садочка № 9 на Вінниччині із моєї пластикової сукні вміють робити гарні творчі вироби. Це і вази, і ляльки для театру, і декоративні квіточки. Чи можеш ти цим похизуватися?»

Можливо, ще довго тривала б ця сварка, та раптом до полиці підійшла червонощока дівчинка, вхопила Сік і понесла до продавчині на касу.

Небезпечна зустріч

Жила - була маленька козуля у зеленому прекрасному лісі. Вона весело стрибала на галявині і безтурботно щипала соковиту травичку. Як раптом її пронизав нестерпний біль, це вона разом із травичкою вхопила консервну банку та порізала мордочку. З передсердя козуля пнула консервну банку копитцем: «Ах, ти нікчема! Чого ти тут лежиш? Хіба ти не знаєш, що ховатися у густій траві небезпечно? Для таких, як ти, існують заводи по переробці металу, там ти принесла б більше користі: стала б частиною автомобіля чи стільця. А тепер через тебе усі звірята наражаються на небезпеку!»

«Мені дуже соромно!», - відповіла консервна банка, :»Та не моя це провина, що я опинилася тут. Я просила людей віднести мене у спеціальний контейнер, та вони мене не почули. Тепер я маю надію, що юні екологи знайдуть мене і віднесуть разом з іншим сміттям на переробний завод. Пробач ще раз!»

«Пробач і ти» - сказала козуля.

ДУЖЕ ШКОДА, ЩО СОРОМНО СТАЄ НЕ ТИМ, ХТО ЗАВИНИВ!

Пригоди розбитої Склянки

Жила-була Скляночка. Дуже гарна вона була: біленька, прозора, на сонці виблискувала, як діамант, та ще й дуже спритна. Друзі-склянки її попереджали: будь обережною, розіб'єшся, але вона не слухала їх: то каталася по слизькому столі, то хиталася в різні боки, аж вода виплескувалася, а то - взагалі стрибала з рук Назарика.

Одного разу Скляночка так покотилася по столі, що й не помітила, як стала падати. Впала вона на підлогу і ... розбилася на шматочки. Побачив Назарик шматки улюбленої Склянки і захотів зібрати їх, але враз боляче порізав палець.

- А-я-яй, - закричав хлопчик і шпурнув гострі шматочки у смітник. Назарикова мама зібрала шматки Склянки віником і викинула у відро зі сміттям.

Лежить Скляночка у смітнику і сумує: нічого не видно з відра, розбилася, Назарикові пальчика порізала – боляче зробила, ще й друзі-склянки насміхаються: доскакалася. І стала вона плакати, плакала-плакала та й заснула. І сниться їй велика-превелика купа сміття. Лежить бідна Скляночка, шматочки розкидані, брудні, мокрі.

- Де це я? – запитала розбита Склянка велику скляну Банку з потрісканими боками, яка теж лежала сумна на купі сміття.

- Ми на сміттєзвалищі, - коротко відповіла Банка.

- Ой, як тут холодно і брудно. Ще й погано пахне. Я нікому не потрібна, ще й ніхто у руки мене не хоче брати, бо мої шматки можуть поранити. Я не хочу тут бути, я хочу додому-у-у!!!! І Склянка сильно заплакала.

- Не плач, - сказала Банка, - завтра прийдуть люди, які розсортують сміття. Твої шматочки зберуть окремо в контейнер і відправлять на завод по переробці скла, і ти ще обов'язково будеш гарною склянкою. А оскільки Назарик з мамою тебе одразу не скинули в контейнер зі склом, то доведеться трохи полежати і почекати на сміттєзвалищі. **Людам слід сортувати сміття, кожен вид сміття можна переробити і отримати багато цінних речей!!! І величезна купа сміття з поля зникне, природа чистішою буде, і грошей та праці багато збережуть** - розважливо сказала велика розумна Банка.

Склянка заспокоїлась і стала чекати наступного ранку. А вранці прийшли люди і розсортували сміття. Розбиті шматочки скла збрали і, розтопивши на заводі разом з іншими скляними відходами, виготовили красиву скляну Вазу.

Прокинулась Скляночка: не хочу на сміттєзвалище, не хочу лежати брудною і непотрібною, попрошу Назарову маму одразу занести мене у контейнер зі склом, хочу стати гарною вазою. Так і зробила.

Наша Скляночка-Ваза спокійно стояла на столі з красивим букетом троянд і не ковзала, боялася розбитися, щоб знову не стати сміттям.

Небезпечна мовчанка

Одного холодного зимового дня сидів Кирилко вдома і сумував. Були канікули, тому хлопчик не ходив до школи. Спочатку радів канікулам, можна виспатися досхочу, гуляти довго у дворі, але дуже скоро мультики набридли, іграшками гратися не цікаво, надворі сильний мороз, довго не погуляєш, тому день тягнувся дуже довго. Думав-думав хлопчик, чим йому зайнятися, тай вирішив приготувати бабусі чай. Бабуся застудилася, занедужала, кашляла.

Дістав Кирилко улюблену бабусину чашку, банку з малиновим варенням у холодильнику, налив у чашку гарячої води, аж трісь... і замість чашки на столі лежали два великі шматки скла. То чашка від гарячого тріснула.

- Ой-йой, - подумав хлопчик, - що ж робити? Хотів зробити бабусі приємне, а вийшло навпаки, її улюблена чашка тріснула. Оце засмутиться, як дізнається!!! Треба, щоб не дізналася. Куди ж заховати скло?

Хлопчик швиденько накинув курточку, взяв шматки чашки і викинув їх у садку під кущ. Там було багато снігу.

- Головне, щоб бабуся не бачила, а під кущем не видно, - заспокоїв він себе і пішов до хати.

Минула зима, настала весна. Кирилко давно забув про історію з бабусиною чашкою.

Бабуся пішла в садок прибирати торішнє листя, обкопувати і пересаджувати кущі. І Кирилка попросила про допомогу. Раптом біля великого куща малини бабуся скрикнула:

- Ой, здається, я порізала пальці. Та тут скло! Як воно могло тут опинитися?

І Кирилко згадав про свої пригоди з чашкою. Соромно йому стало, адже це через нього бабуся порізала руки.

- Вибачте, бабуся, це я сховав скло сюди. Не хотів, щоб ви бачили, що я розбив вашу чашку.

Кирилко з бабусею зібрали скло і винесли його в спеціальний контейнер для скла.

Хлопчик вірив, що тепер буде дуже обережним із сміттям зі скла і не розкидатиме його де-інде.

Мишків подарунок

У Мишка сьогодні день народження. Цього дня хлопчик чекав дуже-дуже, адже мама і тато обіцяли подарувати величезну машину, в яку хлопчик може навіть сісти. Коли Мишко побачив обіцяний подарунок, в нього аж дух перехопило від радості. Він швиденько розгорнув коробку і став діставати новеньку блискучу машинку. З усіх боків у коробці були великі білі шматки. Що це таке, хлопчик не знав, та й знати не дуже хотів, головне, що машина вже в руках. І Мишко кинув коробку з білими шматками біля відра зі сміттям.

- Не поспішай викидати, - засміялась мама, - це пінопласт, з нього можна зробити багато корисних речей для дому.

- Які корисні речі зі сміття? – подумав Мишко, - і став гратися новеньким подарунком. Так награвся, що ввечері швидко заснув. А наступного дня мама дістала шматки пінопласту і почала з нього щось вирізати і розмальовувати. Хлопчику так сподобалася ця робота, що він з задоволенням допомагав. Через деякий час, який промайнув дуже швидко, на столі лежали годівничка для риб, підставочка для олівців, коробочка для дрібничок та багато чого іншого.

Хлопчик побачив, що зі сміття можна зробити багато корисних і красивих речей, якщо не полінуватися подумати і постаратися.

- **І користі більше, і сміття менше,** - засміявся він.

Звірята – натуралісти

На широкій лісовій галявині гралися маленькі зайченята. Вони стрибали, бігали, качалися у траві, і навіть не помітили, як опинилися біля якоїсь купи. Раптом одне з зайченят скрикнуло і почало плакати. На його маленькій сіренькій лапці червоніли краплинки крові. Маленьке порізало лапку об шматок скла, який лежав біля великої купи сміття.

- Де ж взялося сміття? Адже тут було завжди чисто, - запитали зайчата маму-зайчиху.

- Це люди привезли його сюди, - розповіла їм мама-зайчиха. – Нажаль, люди часто влаштовують звалища сміття в недозволених місцях. Це забруднює природу і дуже небезпечно.

Засмучені звірята повернулися додому і полягали спати, а вранці на галявину вийшли всі звірята і швиденько розсортували його: папір до паперу, скло в окремий контейнер, пластик теж окремо. На галявині стало чисто і безпечно.

Казка про Петрика

Жив собі Петрик. Любив він смітити, завжди забував прибирати після себе сміття. Так тривало дуже довго, аж поки терпець у Феї Чистоти не увірвався. Одного разу, коли Петрик заснув, Фея перенесла його до країни Брудландії. Прокинувся хлопчик серед величезної купи сміття. – Де це я? – Ти в країні Брудландії, – звідусіль долинув до нього голос. Злякався Петрик, а плакати не приходитьсь. Потрібно шукати якийсь вихід. – Напевно тут живуть такі як і я. Вони теж розкидають скрізь сміття. Щоб вибратися з цього бруду, напевно треба все це зібрати. І тоді Фея поверне мене додому. Петрик узявся до справи і невдовзі всі вулиці країни блищали від чистоти. Хлопчикові це так сподобалося, що повернувшись додому, він узявся за генеральне прибирання. А потім написав плакат і вивісив його на головній площі свого міста: „Будеш смітити, – потрапиш до країни Брудландії!”

На Землі природа – диво, Чиста райдуга краси. Та забруднюють сміливо Люди сміттям всі ліси. Целофан, ганчірки, пластик, Папірці і бите скло... Дуже боляче дивитись, Як летить це все в вікно. Є контейнери, будинки, – Спеціальні, для сміття. То ж не кидайте смітинки, Дбайте всі про майбуття. Вся планета буде чиста, Буде злагода й добро, А сміття буде корисне, Якщо ми переробимо його.

Оповідання «Мудрий дідусь»

На подвір'ї дитсадка гуляли діти. Вони весело вовтузилися у пісочниці, грали у рухливі ігри, а Андрійко з Сергійком пускали паперові літаки. Вони

займалися в гуртку з орігами, тому вважали себе талановитими інженерами пілотної справи.

Аж раптом почав накрапати невеличкий дощик і діти, забувши про паперові іграшки, сховалися до альтанки. Через подвір'я садочку поспішав старенький дідусь, та коли він побачив намоклі папірці, розкидані на майданчику, зупинився і уважно озирнувся навкруги. Потім підійшов до альтанки. «Я перепрошую!, - сказав дідусь: «Чи є серед вас юні екологи?»». «Так!» - хором відповіли діти. «А за що ж ви так не любите дерева?» - спитав він малят. «Ми дуже любимо дерева», - відповіли малята. «Як же любите, якщо у вас все подвір'я вкрите папером». «Та це ж використаний, ми на ньому малювали», - сказав Сергійко. «Він вкритий малюнками з двох боків, там вже немає чистого місця!», - гордо відповів Андрійко. «Так то так!», - сказав сивочолий чоловік, : «Але ж ви знаєте, що у папера є друге, і навіть третє життя, лише варто його зібрати і здати до пункту збирання макулатури, а там вже його відвезуть на переробку. Цей папір може врятувати життя кількох дерев. А дерева, в свою чергу, віддячать нам чистим повітрям, що є дуже важливим для нас! А під дощем цей папір розмокне і не зможе принести ніякої користі.»

«Ми все зрозуміли», - сказали хлопці, схопили парасольки і заходилися збирати літачки по подвір'ю.

Оповідання **«І сміття буває корисним»**

Марійка і Оленка дружили з дитинства та навчалися в одному класі. Якось вчителька Олена Петрівна розповіла на уроці про користь дерев та озеленення навколишнього середовища. Дівчата загорілися цією ідеєю і вирішили навесні посадити кілька дерев.

Ось прийшла довгоочікувана весна, дівчата не забули про свою обіцянку і посадили молоді яблуньки на своєму подвір'ї.

Влітку у Марійки був день народження, вона запросила всіх подружок, і вони весело провели час біля річки на пікніку. Діти співали, грали в ігри, їли фрукти. Після веселих посиденьок Марійка заходилася збирати сміття. Оленка вирішила допомогти подружці і почала скидати все в один пакет. «Що ти робиш?!», - вигукнула Марійка, : «Не кидай шкірки від фруктів до пластикового посуду, поклади їх в інший пакет.»

«Яка різниця», - засміялася подруга, : «Сміття і сміття». «Ні!», - промовила Марійка, : «Це піде на добрива для моїх дерев, в мене є компостна яма, куди я скидаю органічні відходи, а потім підживлюю мої яблуньки». «Ну – ну!», сказала Оленка.

Настала осінь. Дівчата почали збирати врожай зі своїх дерев. У Марійки яблука вирости великі і соковиті, а у Оленки – маленькі, аж поморщені. «І чому це так?», - дивувалися їх батьки, : «Ви ж садили дерева одночасно...»

«А тому», - гордо сказала Марійка, : «що я дерева підгодовувала. У мене все корисне, навіть сміття!».

Розмова книжок

Жили-були дві книжечки – подружки. Стояли вони на поличці в дитячій бібліотечці. Одна книжка була нова, яскрава, з блискучими гладенькими сторінками й яскравими малюнками. Інша була старенька й пошарпана, але дуже шанована своїми господарями. З цією книжкою виросло кілька поколінь в родині. Її всі любили. Нова також подобалась дітям.

Одного разу стара книжка засмутилась, задумалась про свою подальшу долю. «Напевно, - думала вона, - я скоро набридну моїм господарям, вони перестануть мене читати, адже поруч така гарна новенька книга, тому їй нададуть перевагу. Що на мене чекає?» Нова книга помітила зміну настрою подруги, і вона попросила поділитись роздумами. Старенька все розповіла. І тут нова книга повідала свою історію. Виявилось, що її виготовили з макулатури – старого й непотрібного паперу, який використали й викинули, а добрі діти зібрали такі папірці, здали на переробку і на фабриці виготовили новенький папір, на якому надрукували книги.

Ось звідки береться така краса... Після такого зізнання стара книжка вже не сумувала, вона була впевнена: що б не сталося, а вона ніколи не зникне безслідно.

Сучасні казки та оповідання

Казка «І у сміття є будинок»

Автор:

- Одного разу під лавкою зустрілись енергозберігаюча лампочка....
(виходе лампочка),
Прочитана газета,
(виходе газета)
Скляна пляшка
(виходе пляшка).

Всі вони опинились під лавкою по-різному. Лампочка випала з дірявого пакета з під сміття, газету залишила, читаючи, дівчинка, а пляшку викинув хлопець, проїжджаючи на велосипеді.

Першою заговорила лампочка:

Лампочка:

- Мене не можна губити, адже я особлива і для мене є спеціальний контейнер.

Газета:

- А мене взагалі не можна залишати на вулиці, у будь-який момент піде дощ і я промокну.

Пляшка:

- Стоп! Не хвилюйтесь і не засмучуйтесь! Ми – сміття, а значить у нас є будинок і це – сміттєвий ящик! А наше завдання туди потрапити.

Автор:

- У цей момент вітер приніс поліетиленовий пакет, на якому був зображений смайлик, тому він був у гарному настрої.

Пакет:

- Привіт!

Пляшка:

- Тихіше не заважай! Ми розробляємо план!

Пакет:

- Який ще план?

Пляшка:

- План повернення додому.

Лампочка:

- Спочатку ми повинні потрапити до сміттєвого ящику, а звідти на сміттєвопереробний завод.

Газета:

- А там з нас зроблять нові і корисні речі.

Пакет:

- Не смішіть мене! Краще як я, літати по світу і бачити багато цікавого
(пакет кружляє і відлітає)

Пляшка:

- Друзі, у мене є ідея! Давайте покотимось за вітром, нас обов'язково помітять, піднімуть і ми потрапимо додому.

(кружляють і зникають)

Автор:

- А пакет так і залишився самотнім і непотрібним. Пляшка, що стоїть на вітрині бачила його одного разу, він був брудний і подертий. Ви запитаете мене, звідки я знаю цю історію? Мені розповіла її та сама газета, але тепер це не газета, а нова чудова книжка.

Зоряна Живка (Зоя Жук)

ДОБРЕ ВДОМА

(Оповідання)

У кожного є дім.

Пташки живуть у гніздах.

Звірі — у норах.

Риби — у річці чи в морі.

Бджоли — у вулику.

Мурахи — в мурашнику.

А равлик навіть носить свою хатку зі собою!

Книжкі мешкають у книгарнях, у бібліотеках, на книжкових полицях осель.

Зорі — на небі.

Люди — в будинках.

А сміття живе на смітниках і в сміттярках. Це його оселя, і воно її дуже любить. Йому там затишно й зручно. Тому сміття дуже засмучується, коли люди необачно кидають його там, де заманеться. Тоді воно стає вуличним сміттям.

Сміттям-безхатком. День і ніч воно зажурено вештається містом або вздовж сільської дороги. І навіть — страшно подумати! — лісом.

Блукає, скиглить-шелестить, кидається під ноги перехожим, ніби приблудний пес. І тихенько просить: «Допоможіть мені дістатися до рідного смітника!»

Але люди його чомусь не чують... Байдуже минають, інколи ще й невдоволено нарікаючи: «Скільки бруду розвелось! Яке в нас засмічене місто!» А нещасне сміття тиняється хідниками та клумбами, парками і дитячими майданчиками, солодко мріючи про затишну сміттярку...

Сливи за сміття
(болгарська казка)

Один селянин надумав одружити свого сина з доброю, роботящою дівчиною. От він насипав повний віз слив і поїхав у село їх продавати.

– Гей, сливи за сміття! Сливи за сміття! – гукав селянин, їдучи селом. Дівки, жінки, баби, почувши таке, притьмом кинулися мести хати. Одна поперед одної спішили нагребти більше сміття, щоб виміняти більше слив. Та тягне цілий мішок, та волочить корець, а та несе повний фартух. Несуть і хваляться:

– А подивіться, скільки сміття я вимела з хати! От добре, що приїхав такий дурний

міняйло, тепер усе сміття піде за сливи!

Селянин брав сміття, давав сливи. Згодом підійшла якась гарна, але бідно вдягнена дівчина. Все на ній було чистеньке й охайне, хоч і старе. Вона стала збоку і дивилась, як жінки штовхаються коло воза, поспішаючи продати своє сміття за сливи. Дівчина стискала в руках маленький вузлик.

– Гей, дівчино, іди до мене, не стій збоку, а йди та купуй сливи, он бачиш, уже кінчаються!

Дівчина засоромилась, опустила голову і ледь чутно промовила:

– Та я не буду купувати сливи!

– А то чого не будеш? – здивувався селянин. – Ану давай гляну, скільки ти принесла сміття.

Дівчина тремтячими руками розв'язала вузлик, і селянин побачив, що сміття там жменька – не більше.

– Е-е, красуне, щось дуже мало зібрала! – сказав селянин.

– Ну, що я тобі дам за те сміттячко? Там же нема на що глянути! Біжи, принеси ще!

– Більше нема, дядечку, не маємо більше сміття, – схлипнула дівчина.

– І те, що я принесла, не з нашої хати. Це я ходила помагати сусідам замітати в хатах, і вони дали мені трошки сміття за поміч.

Почувши таке, селянин дуже зрадив.

– Он воно як, дівчино! А щоб ти була мені жива й здорова! Така чепурушка і трудівниця, як ти, мусить їсти сливи, скільки схоче. З тебе вийде гарна господиня, – сказав селянин і взяв її за невістку.

Дослідницька діяльність

Дослід №1. "Яйце-субмарина".

Мета: розширити знання дітей про властивості солі, розчиненої у воді. Розвивати спостережливість, допитливість.

Обладнання: сіль, велика ємність, сире яйце й вода.

Хід досліду:

Заповнити посудину до половини водою, акуратно опустити туди яйце. Яйце, звичайно ж, потоне. Потім дістати яйце, насипати у воду побільше солі, залежно від об'єму води.

Нехай дитина розмішає воду до повного розчинення солі, знову покладіть яйце у воду. Цього разу яйце має спливати на поверхню. Якщо раптом воно не спливає, досипте солі.

Дитині старшого віку можна пояснити, що солоня вода тримає предмети, тому що її густина вища. А малюкові просто скажи, що вода стала іншою й завдяки солі тримає яйце.

Дослід №2. "Невидиме чорнило"

Мета: розширити знання дітей про властивість паперу поновлювати напис після висихання. Розвивати допитливість.

Обладнання: аркуш білого паперу, пензлик, молоко або лимонний сік, свічка.

Хід досліду:

Проводити дослід треба так: у маленьку посудину налити трохи молока або лимонного соку. Нехай малюк пензликом на білому аркуші паперу щось намалює або напише. Потім залишити папір, щоб він просох. Напис зникне. Потім просохлий аркуш паперу потримайте над полум'ям свічки на відстані не менше 10 см. Щоб напис проявився, постійно рухайте аркуш туди-сюди. І стежте, щоб він не встигнув загорітися.

Дослід №3 «Паперові лілії»

Мета: Розширити та закріпити знання про властивості паперу. Розвивати бажання дізнатись щось нове про природу.

Обладнання: Миска з водою, паперові квіти, жителі водойм.

Хід досліду:

Вирізати з кольорового паперу квіти з довгими пелюстками. За допомогою олівця закрутіть пелюстки до центру. А тепер опустіть квіти на воду. Буквально на ваших очах пелюстки квітів починають розквітати. Це сталося завдяки чому?

Дослід № 4 «Незвичайні квіти»

Мета: Ознайомити малят з властивостями магніту.

Обладнання: Бджоли магніти, квіти з різних матеріалів, квіткова поляна.

Хід досліду:

Ведучий:

Візьміть бджілок. Піднесіть їх до квіток і спробуйте зібрати нектар. Що відбувається? До одних квітів бджілки не прилипають, а до інших прилипають. Чому?

Висновок: Бджілки - магніти прилипають до металевої квітки, а бджілки без магнітів – не прилипають.

Дослід № 5. «Танцююча фольга»

Мета: ознайомити з властивістю фольги притягувати інші предмети.

Обладнання: алюмінієва фольга, гребінець.

Хід досліду:

Наріжте алюмінієву фольгу (блискучу обгортку від шоколаду чи цукерок) дуже вузькими і довгими смужками. Проведіть гребінцем по своєму волоссю, а потім піднесіть її впритул до відрізкам.

Смужки почнуть "танцювати". Це притягуються одне до одного позитивні і негативні електричні заряди.

Дослід №6 «Таємниці магніту»

Мета: ознайомити дітей з магнітом та його властивостями.

Обладнання: магніти, аркуші паперу, дерев'яні кубики, клаптики тканини, пластмасові іграшки, скло, металевий дріб'язок.

Хід досліду:

Проблемна ситуація. "Ось у мене в руках магніт. Що ви про нього чули та знаєте?" — запитує педагог у вихованців. Пошукові дії: визначити, які речі притягуються магнітом, а які — ні; зробити ланцюжок із скріпок, не з'єднуючи їх між собою, та примусити ці скріпки рухатися; «оживити» скріпки, примусити їх танцювати; витягти з банки дрібні металеві речі за допомогою магніту. Діти обговорюють побачене, те, що їх вразило. Тактика взаємодії вихователя з дітьми: не заважати дітям експериментувати; не стояти над ними, повчаючи та оцінюючи словами "так" чи "не так".

Висновки після експериментування. Діти розповідають вихователю, що вони виявили, граючись з магнітом: магніт притягує не всі речі, а тільки залізні, металеві; існують сильні та слабкі магніти.

Дослід №7 «Саморобний телефон»

Мета:розширити знання про поширення звуку за допомогою підручних засобів.

Обладнання:пластикові стаканчики,нитка.

Хід досліду:

Візьміть 2 пластикових стаканчики. Зробіть з пластиліну товстий корж розміром трохи більше дна і поставте на нього стаканчик . Гострим ножем зробіть у денці отвір. Те ж саме виконайте з другим стаканчиком . Протягніть один кінець нитки (її довжина повинна бути близько 5-ти метрів) крізь отвір у денці і зав'яжіть вузлик. Повторіть досвід з другим стаканчиком. Ву-а-ля, телефон готовий! Щоб він працював, потрібно натягнути нитку і не торкатися інших предметів (у тому числі, пальців). Приклавши стаканчик до вуха, малюк зможе почути, що ви говорите на іншому кінці дроту, навіть якщо ви будете шепотіти або розмовляти з різних кімнат. Стаканчики виконують у цьому досвіді роль мікрофона і динаміка, а нитка служить телефонним дротом. Звук вашого голосу проходить по натягнутій нитці у вигляді поздовжніх звукових хвиль.

Дослід №8 «Магічна кулька»

Мета:розширити знання про те,що при нагріванні гума розширюється.

Обладнання:пластикова пляшка,повітряна кулька.

Хід досліду:

Візьміть пластикову пляшку і повітряну кульку. Одягніть її на горлечко і помістіть пляшку в гарячу воду - кулька надується. Це сталося тому що тепле повітря, що складається з молекул, розширилося, зріс тиск і кулька надулася .

Дослід №9 «Блукаюча вода»

Мета:перевірити,як вода може змінювати забарвлення за допомогою барвника,папір пропускає воду через себе.

Обладнання:дві склянки,щільна паперова серветка або рушник,харчовий барвник,вода.

Хід досліду:

Наповніть один стакан водою, другий залиште порожнім. Розчиніть будь-який колір на свій смак у склянці з водою. Скрутіть паперовий рушник трубочкою. Один кінець опустіть у склянку з пофарбованою водою, другий в порожню склянку, щоб вийшов паперовий місточок.

Тепер запасіться терпінням і спостерігайте як вода з повної склянки буде перетікати в порожню , завдяки все тим же капілярним силам. Радимо використовувати теплу воду, на все про все у Вас піде близько трьох годин, але вже на протязом перших п'ятнадцяти хвилин ви зможете побачити, як спочатку забарвиться місток і вода почне перетікати в порожню склянку. Що дивно,

процес зупиниться тільки тоді, коли в обох склянках буде однакова кількість води. Ось такий простий фокус.

Дослід №10 « Властивості паперу »

Мета: виявити властивості паперу під час маніпуляцій з ним, при взаємодії з водою, світлом; розвивати спостережливість.

— Розгляньте папір на світло. Зверніть увагу на світлі ділянки й згущення. Це відбувається через нерівномірний розподіл волокон паперової маси.

— Розгляньте папір низької якості (обгортковий, пакетний). Зверніть увагу на механічні домішки.

— Розгляньте обірваний край аркуша паперу на світлі або через лупу. Зверніть увагу на дрібні волокна на місці обриву.

— Розірвіть аркуш паперу, складений навпіл і пропрасований. Зверніть увагу, що папір легко рветься по пропрасованій лінії, тому що в цьому місці його міцність понизилася: волокна від прасування прогнулися й частково зламалися.

— Зігніть аркуш товстого паперу в будь-якому напрямку. Зверніть увагу, що лінія згину буде нерівною, із заломами. Проведіть на такому ж аркуші паперу лінію по лінійці тупим кінцем ножиць, зігніть аркуш по наміченій лінії. Зверніть увагу, що папір легко й рівномірно згинається.

— Відірвіть кілька смужок паперу зверху донизу, поверніть аркуш у будь-яку сторону на 90 градусів і знову відірвіть кілька смужок зверху донизу. Зверніть увагу, що в одному випадку вдається відірвати рівні смужки — волокна знаходяться вздовж аркуша, в іншому — лінія відриву нерівна, тобто волокна йдуть упоперек аркуша.

— Відріжте дві однакові за довжиною й шириною смужки від горизонтальної й вертикальної сторін одного аркуша паперу. Візьміть обидві смужки за один кінець і складіть. Зверніть увагу, що одна смужка ледь-ледь прогинається — вона відрізана з боку поздовжнього розташування волокон, інша прогинається сильніше — вона відрізана з боку поперечного напрямку.

— Проведіть мокрим пензликом по краях паперового аркуша. Зверніть увагу, що з одного краю папір згорнеться рівномірно, значить, волокна йдуть уздовж, з іншого боку край аркуша стане хвилястим — волокна розташовуються впоперек.

— Виріжте з аркуша паперу коло. Намочіть краї мокрим пензликом. Зверніть увагу, що папір скручується з боку поздовжнього розташування волокон.

— Розріжте аркуш паперу навпіл. Одну половинку змочіть мокрим пензликом. Зверніть увагу, що мокрий папір легко рветься, тому що втратив міцність, суха ж половинка зберегла її.

— Капніть по краплі води на промокальний папір, газетний папір та папір для письма і простежте, у якій послідовності всмоктується вода. Зверніть увагу, що вода погано всотується у папір кращих сортів.

— Скрутіть папір у трубочку, перев'яжіть її й покладіть у сухе місце. Через кілька днів зніміть зав'язку. Зверніть увагу, що папір зберіг надану йому форму, тому що понизилася вологість і волокна втратили гнучкість.

— Залишіть по одному екземпляру від декількох парних зразків різного паперу на 10 днів на освітленому місці. Інші екземпляри сховайте в конверт. Зверніть увагу, що після закінчення терміну папір, залишений на сонці, поживк і вицвів.

Дослід № 11 «Із пластиковою пляшкою»

Мета: виявити властивість пластикової пляшки з замороженою водою випрямлятись після нагрівання.

Обладнання: пластикова пляшка з замороженою водою.

Хід досліду:

Діти розглядають пластикову пляшку з замороженою в ній водою, визначають, яка вона на дотик, за формою, нагрівають пляшку будь – яким способом (на сонці, в гарячій воді) і спостерігають за змінами (стала гарячою, випрямилась, а коли відкрили кришечку, з неї вийшло повітря).

Дослід №12 «З металевою голкою»

Мета: виявити, що тримає голку на поверхні води: розвивати допитливість.

Обладнання: голка, посудина з водою, олія.

Хід досліду:

Діти розглядають голку, припускають, що вона у воді потоне і називають, чому (перевірка); далі голку змащують олією і знову кладуть на воду – тепер вона плаває (олія, якою була змащена голка, легша за воду й тримає її на поверхні).

Дослід №13 «Підводний човен»

Мета: з'ясувати, що станеться з пластиковим стаканчиком, якщо його опустити в воду – чи зможе він піднятися сам.

Обладнання: ємність з водою, пластиковий стаканчик, трубочка для коктейлю.

Хід досліду:

Занурити стаканчик, щоб він набрався води, потім перевернути його догори дном, підвести під нього зігнуту трубку для коктейлю та вдувати туди повітря. Висновок: стаканчик поступово заповнюється повітрям із трубочки, а воно легше за воду, тож і витискає її з під стаканчика й піднімається вгору, виштовхуючи стаканчик.